

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 5. Multitudo languentium. Piscina symbolum est pœnitentiæ, & tria genera infirmorum, tria sunt genera peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

Lib. 4 de
considera
ad Euge-
nium ad
medium.
IV.
Exem-
plum.

Facetam narrat historiam D. Bernardi De
Cardinale Martino viro non vulgariter sancto.
Ex Dacia legatus teneretur, tam rerum omnium
indignus, ut Florentiam appellus, præ inopia vl-
ta iter suum prosequi prohiberetur. Accurrit
ciuitatis Episcopus, Cardinali donat equum,
quò Pisas tendat, ubi Dignus Bernardus mora-
batur. Illum sequenti die insequitur prædictus
Episcopus Florentinus, sibi persuadens, cum pe-
riculosa lite anxietur, & Pisas Cardinalis ap-
pulsisset, eum sibi fore propitium, quodque iu-
diciu in Episcopi proferret fauorem. Adest
igitur, suffragium Cardinalis obnixè postulat
prædicto munere nixus, Cui Cardinalis pruden-
ter ac pie, Domine Episcope, decepti mei dum
enim equum muneri donasti, nesciebam tibi
imminere negotium, cuius in mea potestate ac
libero arbitrio esset definitiua sententia; Tolle
equum tuum, ecce instabulo est, non enim de-
cet iudicem à parte suscipere munera, quæ sibi
debitum impediunt auferantque libertatem.

¶ 14

Exod. 23, 8

Quocirca inhiuit iudicibus Deus munerum
quorumlibet acceptionem; & rationem addit:
quia *Munera excecant prudentes, & subuertunt
corda iustorum.* Id verò quod Deus iudicibus ve-
tat, ut iustum ferant iudiciu, nec in alteram
partem iniusti declinent, admittit ipse vt tibi sit
misericors, qui hoc vult, vt eum muneribus de-
linias, & petit, vt tibi des, quibus munera oculo-
sus eius exerceas, quò tua non videat peccata.
Hoc nos docuit Dignus Petrus, exhortatus, vt in
quibuslibet aduersitatibus ad Deum per preces
confugiamus; sed vt antecedenter operibus cha-
ritatis, ac elemosynis insistamus. *Vigilate in o-*

1. Pet. c. 4.

7.

*rationibus, ante omnia autem mutua in vobis
interipsis charitatem continuam habentes; quia
charitas operis multitudinem peccatorum.* Vtiliter

Tob. c. 4, 8

monuit Filium suum Tobias senior. *Ex sublan-
tia sua fac elemosynam, & noli auertere faciem
tuam ab illo paupere; ita enim fiet, vt nec à te
auertatur facies Domini, quomodo potueris, ita
esto misericors.* Considerandum nobis venit Spi-
ritus S. consilium: *Initium via bona facere iu-
sticiam* id est elemosynam) *accepta est au em
apud Deum, magis quam immolare hostias.* Hodie
incipite, manum operibus adhibete, transite per
hospitalia oraturi. *Initium via bona.* His con-
gruenter aliàs egimus.

Prov. c. 16

5.

Tract. 2, §.

35 & seqq

Serm. 8.

de ieiun.

& oleo.

molyn.

Hinc resultat illa D. P. Chrysolog. doctrina
orationem sine elemosyna comparari lampadi
oleo vacuæ, aut sine alis, corpori exanimi: do-
cumentum omnibus proficuum: quando enim
aduersitate quadam obrutus, Dei quæritis tibi

subsidium: vel eum peccatis tuis optas miseri-
cordem, primum quadam elemosyna te Dei
gratia dignum præpares. Disponis te faciendæ
confessione, quæ remissionem à Deo consequere
peccatorum? Pauperum greges pertransi, illos ti-
bi concilia. Num ad Sacram Synaxim accedis,
quæ tibi Christus nedum corporis sui sacratissi-
mi dignetur sacramento, sed etiam animæ tuæ
eiusdem fructus communicet vberimos? Antec-
cedat eum pauperibus tuarum opum participa-
tio. An te mortuus exhaurit, & aliorum ad
Deum pro salute tua preces exposcis mediatri-
ces? Indigentibus tu pius infirmis auxiliare. &
hic primum tuæ fige pedem orationis. *Tr. 30 m. D. Aug.
fricordia indigenus (ait D. Augustinus) quia Ser. 41 ad
per nostra merita vitam æternam acquirere non fratris
valemus. Fac vt proximo misereris, nam tantum Eri-
m. seribitur tibi Deum, quam um & tu misereris Tom. 10.
proximo.*

§. 5 Multitudo languentium. *Piscina
symbolum est penitentiæ, & tria genera in-
firmorum, tria sunt genera peccatorum.*

¶ 15
Conuenientes sunt hæc rationes coniunctio-
nis piscine cum templo: sit tamen hæc
proposito nostro congruentior, quam præ-
libauimus; nimirum: vt esset columna ac sol-
ecum quoddam templi forte, robustum, quod
eius sustineret auctoritatem, si uideret fidem quæ
iam corruerat. Præclarum quid hæc est piscina,
quandoquidem cælum ipsum eius tam sit soli-
citur; & quandam inerat familiaritatem, cum
inde descendat Angelus, vt aquas eiusdem com-
moueat. *Angelus Domini descendebat &c.* Ex-
tulit Christus hominis dignitatem (vt notat D.
Hieron.) quia ille suæ cælestis curiæ Angelos
misit custodes: Attende piscine huius dignita-
tem, cum qui eam moueat, Angelus sit, quem
adhoc Deus è cælo delegabat. Insuper, ex hoc
Angelo contactu, tantum hauriebat virtutem
vt quamlibet in quolibet sanaret infirmitatem:
A quacumque infirmitate. Idecirco tam celebris
habebatur, vt ex omni circumiacente regione ad
eam omnigeni confluerent infirmi, quibus quin-
que porticus adiacentes replebantur. Peruulgare
est inter Doctores, piscinam hanc symbolum
esse penitentiæ, & supponit Tertullianus hanc
regulam: *Figura ista medicina corporalis, spiri-
tualem medicinam canebat, eâ forma, qua sem-
per carnalia in figura spiritualium antecedunt.*

Quare, vt hæc sit vera piscina, illius in ea
requi-

requiruntur conditiones. Prima, piscina hæc Hierosolymis erat. Est autem Hierosolymis probatica piscina, dum autem per Hierusalem significat Sanctam Ecclesiam, declarat, veram poenitentiam qua animus curantur infirmitates, in sola Catholica Ecclesia inueniri. Deploret sua Maurus peccata, poeniteat Arabs, flag is corpus suum cædat idololatra, pectora tundat Indæus nisi per fitem in Iesum Christum intrent Ecclesiam, non sanabuntur, sed nec minima quidem peccati dimittetur eis infirmitas: in sola namque Catholica Ecclesia sancti. omnia vera laudeque digna reperitur.

Consideremus oportet verba quædam Spiritus S. Appellunt ad montem Sinai Israelitæ. iam venit hoc a. an Dominus, eos legibus contrin- gendi. Quocirca præcipit ut in planitie e regione montis, vbi columna prælucebat, castra metarentur. Ibi Israel fixa tentoria e regione mon- tis. Vocat autem de monte Moysen. præcipiet.

Congrega populum diceque ad eos; Vos ipsi vi- distis, quæ fecerim Aegyptiis; quomodo perstrauerim vos super alas aquilarum, & assumpserim mihi. Vosque semper protectores incolumes defende- rim. Si ergo audieritis vocem meam, eritis mihi in peculium de cunctis populis. Mea est enim omnis terra. Et vos eritis mihi in regnum sacerdotale, & gens sancta. Notat. Caiet. in. Triâ proponit præmia, amoris sui in populum resser. in Pri- mo, cum tam amplus sit mundus, cuius Do- minus dominium habet vniuersale, illud ad so- los Israelitas quos sibi in peculium assumit, vi- detur contraxisse. Erunt mihi in peculium. In Hebræo lego. Et erit mihi amabilitas e cunctis populis. Vos solos diligam, ceteri vero odio ha- bendi, reiciendi spurii, vos vero delecti, viscera mea, cor meum, amor meus. S. eandem. Erunt mihi in regnum sacerdotale. In Hebræo scribi- tur. Et vos eritis mihi regnum sacerdotum. Eruntque regnum meum, vos enim per me ipsum regam; ego vobis leges præscribam. Hoc namque Deus adeo grauitate accepit, quando in diebus Samue- lis regnum regemque seductiosi petierunt, qui eos regeret, Ne regnum super eos. Secundum: Re- gnum sacerdotum; ex hoc enim regno sacerdotes eligam, qui mei sint. Omnes non erunt sacer- dotes, sed quos elegero de populo meo. Magna dignitas. Tertium. Gens sancta. Hic sola erit sanctitas, vite innocentia: qua ad hoc re- quititur amor Dei, ut Deus vos diligat, & a peccatis emundet, & tantum in Ecclesia vera inueni-nda est vite perfectio, hanc enim so- lam diligit Deus amore amicitia & amore pa-

ternali vt filium: & ea est sanctitas, quæ fit per munditiam a peccato. In sola autem Ecclesia talis inuenitur & puritas, & innocentia, sicut in ea tantum sacramenta reperias, quæ ab omni- na peccati hominem liberent in munditia.

Eleganter hoc dixit Vates Hieremias sumpta occasione b. n. sicut, quo Deus populum suum afficeret, eum Babylonica soluens seruitute, in opulentiam reducens terram promissionis transi- sit vt præscius annuntiet beneficium illud sub- lime, quo illos Deus peccati seruitute liberos, & demonum dominio redderet absolutos, lo- cum in Ecclesia sua sancta designaret, hanc Ec- clesiam vocat: Pulchri vdo iustitie mons sanctus. Hier. 31. Legunt alii; Habitu pulchre iustitie mons 2. sanctus. An non hæc Ecclesia optima definitio? Mons est sanctus, locus pulchre iustitie & pie- tatis, hoc est vere poenitentia: per quam (teste Doctore Angelico) fit iustitia, per illam satisfaciendo peccatorum debitis, quo criminis dele- tur macula, anima per gratiam pulchra munda- que perficitur. Hæc autem iustitia, tantum- modo in Ecclesia reperitur: Habitu pulchre iustitie; Quocirca quæcumque agant in- fideles peccatorum poenitentiam, illa deficiunt, seuerunt, se affligant, & talia operantur, quæ cernimus in Mauris lauatoria & poeniten- tias, nullam peccatorum per hæc consequun- tur remissionem, sed nec vel minima deletur criminum foeditas, nec anima mundata Diuina redditur accepta maiestati.

Hinc conuenit id quod cecinit Vates Zacha- rias. D. Ioan. Baptista pater: Exerit cornu salu- tis in domo David pueri sui. Cornu, in sacris lie- teris indicat robur seu fortitudinem. Exerit Do- minus cornu salutis. O quale robur quam ex- tra ordinarium cornu, exerit in Ecclesia poeni- ton. æ. nulla sunt pessula, nulla seræ etiam for- tissimæ, quas non perfringat, non comminuat, nec tam profunda abyssus nequidem ipsius in- ferni, vnde non extrahat poenitentes. Illud ve- ro Er. xii in domo David, quæ est Sancta Ecclesia.

Extra namque Ecclesiam non est salus. Hoc (m- quit D. Aug.) confiteamur dum dicimus. Credo Vis poeni- tantiam Eccl. siam Catholicam. Sanctorum commu- nicationem, remissionem peccatorum: Communicatio- nem in vna fide, vndem sacramentis, vna le- ge: Hic Sanctorum est communio; ea etenim isti & sancti sunt, per amorem Dei que gratiam, & hoc solummodo patet. in Ecclesia inueniri. Hic tantummodo peccatorum obtinetur remissio: quia sicut illa non remittuntur, nisi per veram ac-

Exid. 132

Tria Deia- mons in po- pulum iudicia

Reg.

Luc. 1. 69

II. Ser. 119. de Temp. Tom. 16.

viam fidem Iesu Christi, sic ubi haec solum inuenitur, & illaque reperitur.

Hinc colligitur vera Doctoris Angelici doctrina, idololatrias ac infidelibus, nulla remittit peccata, nec originale nec mortale, nec veniale & ob ea omnia, quae toto vitae tempore egriunt, inferni poenis cruciandos aeternis. Mandat Dominus Moyli, faciat propitiatorium, quod sedes ac locus sit remissionis ac misericordiae: stabula erat auro fuluo nimis cooperta, qua Deus sedens figurabatur: iubet quaque, ut illud supra arcam collocet, quasi iisdem arcae cooperculum, suo proportionatum, ut ne atomis quidem latius aut exiensus sit ipsa arca, qua manna, & tabulae legis asseruabantur. Arca Dei Ecclesiam designabat, in qua sola dulco manna gratiae, Deique amoris asseruatur, ita ut inter Mauros, Arabes, Indaeos, haereticos, nec vel unus sit, qui Dei sit amicus eiusque gratiae participes. Hic solum vera viget lex, vera Dei cognitio.

Lib. 18. de Civitate Dei Agge c. 2. 12.

Hic propitiatorium, locus indulgentiae, quod nec vel hilo extra arcam extenditur: extra quippe Ecclesiam nulla remittuntur peccata, licet minima, ac leuissima. Pro huius doctrinae confirmatione expendit D. Aug. Dei promissiones templo iuratas, quas Ecclesiae tribuimus: Magna erit gloria domus huius &c. Et dabo pacem in eodem loco. Magna & excellens erit Ecclesiae mea gloria, decor, honor, ipsaque vnica erit, cui remissionem, pacemque concedam. Accedit D. Cyprianus, testis secundus plurima praecurrens sacrae paginae loca, in quibus de hoc proposito themate disputat eleganter.

Lib. de vna Eccl.

17

Secundo: Curabat haec piscina quoslibet grauidines, etiam grauissimas & desperatas. Saneus se habet, quacumque detinetur infirmitate. Ad eum autem finem, recuperanda scilicet valetudinis, lacebat multitudo magna languentium, caecorum, claudorum, aridorum. Hic verum effectus est poenitentiae, omnigenos erit languores peccatorum. O qualem piscinam, poenitentiam, in qua sanus fit quisque, a quacumque detinetur infirmitate. Exerit cornu salutis.

Memini particulariter Spiritus S. Ana nepotis

Seix Horrae habitatoris regionis, quam possedit Elau: Isie est Ana, qui inuenit aquas calidas

in solitudine, cum pasceret asinos Sebeon patriae

III. Misabilis hic notatur connectio, legunt ete

rim alii: Equas calidas, ex copula diuersorum

animalium, asini & equae. Mea sententia, illas

hic non inuenit, ex natura enim haec fuissent vis-

sa, & non ex arte. Cornelius dicit quod fue-

rit balnea, piscinae aquae sulphureae, & dum

illam iumenta bibebant, fructum percepit, quod deinceps gauderet ex eo quod illas pascinas inuenisset, in suorum armentorum emolumentum: Quis explicet fructus verberimos ex torlacum fideibus provenientes, quot sunt in Ecclesia curantibus morbis, & infirmitatibus ex peccatis oriundis? Nulla vero talis cisterna, qualis piscina poenitentiae. Aquas calidas. Lachrimas oculis effluentes, Calidas, ex corde Diuino amore infla: fornacis accenso, bullientes. Haec namque ab omni et munum labe mundant animam, omnes sanant infirmitates, quia omnia remittunt genera peccatorum.

Omnia peccata ad tria genera reuocant S.

Theologia, his tribus infirmis significata, quos

D. Ioannes hic describit: nimirum ignorantia, debilitatis, & malitia, quae Origen, docet a

Spiritu S. his tribus nominibus iudicari: In Epistola

firma, peccatores, impii. Infirmi, peccant Rom.

ex ignorantia: peccatores ex debilitate: im-

pii vero ex malitia. Legis hic caecos, claudos,

& aridos, qui ex ignorantia peccant, ex eis est,

tam enim caecus est, qui nihil scit, quam qui

nihil videt: qui ex imbecillitate desinquit clau-

dos habetur. Daos habet homo pedes, carnes

& spiritum: peccatum imbecillitatis hoc de-

cernitur, quando ex carnis debilitate cadit spi-

ritus. Spiritus huiusmodi pronus est, caro autem

infirmis, inquit Christus: qui vero peccat ex

malitia voluntate, sicus est & aridus, est enim

malitia venenum, cui proppium est, exsiccare.

Mirare haec tria genera ab exordio mundi, vi-

dentur enim ex eo sumpsisse originem: Eua,

Adam, serpens. Ana peccauit ex ignorantia,

hanc enim serpens decepit ac seduxit, ipsa re-

ste: Serpens decepit me, & confirmat Apostolus: Gen. 3. 13

Eua seducta in praestratione fuit. Adam deli-

quit ex imbecillitate, non enim ab alio sedu-

ctus, transgressus est. Adam non est seductus sed

blanditiis foeminae compulsus, sociali necessitudine

paruit, ait D. Augustinus serpens ex peruersa

peccauit voluntate: nihil enim primario ac di-

recte praedebat, nisi hominis ruinam, ei

nocere, eum perdere. Inuidia diaboli mors in-

trouit &c. D. Ioannes, qui has quinque pec-

catius describit, caecis, aridis, claudis, lan-

guentibusque refectas, videtur & ipse has de-

signasse, quibus totus mundus oppletur: To-

tus mundus in maligno positus est. Mundus con-

gregationem seu Nosocomium benedixeris lan-

guentium, quos ad tres species reducit: Om. 19.

ne quod est in mundo, aut concupiscentia carnis 1. Ioa. 1.

est, aut concupiscentia oculorum, aut superbia 2. 16.

vila

uita. Inhonestos vocaueris cæcos: quam talia cæcori viuunt luxuris deditis, nocte obambulans & offensus ad illos angulos, petras illas, non attendens quid agat, quid desideret, quid moliat: quod ita cedat in suam detrimentum salutis, honorem dilapidationem, ac honoris ignominiam. Ipse de testimonium perhibes ipse confitearis, postquam Diuina te gratia collustrante perniciose illa libido defortuit. Parcat mihi Deus, quantis tenebris inuolutus vixi. Deum cupidinis, venerisque idolum ipsi Philosophi cæcum capamque oculis efformarunt, fac consequentiam, quam non rudes, stupidi, cæcique sine oportet eius sublimi & sequaces libidinum.

18. Perpendunt D. Chrysostr. & D. Ambrosius, id quod facer textus nareat de Sodomitis, quos Deus puniuit cæcitate, Porcissi sunt cæcitate a minimo usque ad maximum. Ex ratione (inquit) talis enim poena, tali conuenit culpæ animæ cæcitas corporea cæcitate puniatur. Mentis

D. Chry. eorum oculus extenuatus erat (ait D. Chrysostr.) propter hoc & visu privati sunt. Ostenditur quod cæca est omnis libido (inquit D. Ambrosius) & quod est amio se, non videt. Notat autem D. Augustinus a quod hæc talis non esset cæcitas, quæ illos omni priuaret visu, sed quam Græci vocant clogdæta quæ species est cæcitate, qua quis ea quæ habet præ oculis, videt, non tamen ea cognoscat, nec ab aliis discernit, sicut illi qui missi fuerant, ut captiuum ducerent Eliseum, ita quoque duo illi Christi alumni quates in Emmaus, de quibus D. Luc. Oculi autem eorum tenebantur, ne cum agnoscerent. Licet enim coram haberent ac cerneient, alias tamen quam erat, illis esse videbatur. Tali plectebantur cæcitate Sodomitæ, consona illi qua luxuriosi decinentur: do quo suse dicere possemus, Cæcitate & decipiunt, hanc vocat Iob; Si ceceptum est cor meum super muliere

Duxit vicinus vxorem angelicæ venustate laudandam, & iniquis amixisque viuuit, amore victus vnius viliis deformisque mulierculæ. Cæcitas est, & cæcos arguit Daniel lasciuos illos mollesque seniores, Susannæ elegantiæ vilius obæcatos, quorum alteri hoc exprobat: Spectes decepta. Hinc talibus lux est odiosa, & Dan. tenebras querunt. Oculis adultere obseruat caliginem, dicens, non me videt oculus. Quid hoc miramur, oculos habet infectos, Et oculis egri odiosa lux.

Claudi, Conditionem hic attendas honores ambientium: qui sicut claudus, semper huic

& illi exhibent reuerentiam, vt ea quæ venantur assequantur. Claudus, vt incedat, baculum querit sustentaculum, ita quoque dignitarum auidi, gratiam aucupantur magistrum, huic tota eorum inicitur fiducia. Claudus, si pedibus incedat, palam vt talis agnosceretur, at vero si equam conscedat, ab aliis non discernitur. Ecce ille totus effusus in externas reuerentias, incedens adhuc pedibus, humili obambulans, ac si equum alicuius ascendat dignitatis ac gradus eminentioris, quem præcedebat, iam his externis abstinet oblationibus, nec claudus agnosceretur. Aridi, Nota diuitiarum cupidus, quam aridum siccumque cor auaril line succo pietatis. Quam aridum cor diuitis epulonis, qui Lazaro ne micam quidem panis vult clargiri? Huic quoque rationem capies, cut loco tormentorum darantur, flammisque cruciatu, aquam petat, eracem hoc eius peccatum, quod auaritia cor eius aridum lanauerit. De amicis sic conuenitur Iob, quod auerint vt torrentes: Transierunt sicut torrentes, &c. Iob. 6. 12. Quam edura est tellus arida: non eam diffringit aratium, non cominusur ligone, non sarculo emollitur. Quam obstipum, lapideumque cor auari, quod nec pauperum clamoribus frangitur, nec indigentium gemitibus cedit, nec viduarum lachrimis emollitur ad compassionem. Nihil patiebantur super conuisione. Ioseph. Suat infirmi illi & quod dolendum dicente Euangelista; Erat multitudo magna non tantam multitudinem, sed & magna. Propitius sit mihi Deus, qui in his infirmis scaturit mundus; Totus mundus in maligno potestis est. Perambula compita hæc, considera curias, atrende fora hæc. Illa vidit Aquila caelestis, vt modo diximus, & nihil in eis reperit, nisi multitudinem magnam languentium: Omne quod est in mundo aut concupiscentia carnis est &c. Nec aliud inuenit Oleeas propheta: Maledictum & mendacium, & homicidium & furtum, & adulterium mundauerunt: & sanguis sanguinem tetigit. Deus immortalis, quæ multitudo tam capiosa? Quæ in hac inuenies Republica, nisi libidinem, mollietatem, dolos, odia, murmuraciones, ambitionem, auaritiam?

